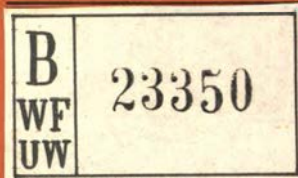

150
CYKL BIBLIOGRAFIJ DLA RODZICÓW, WYCHOWAWCÓW,
NAUCZYCIELI I DZIAŁACZY OŚWIATOWYCH — ORAZ DLA
STUDENTÓW, SŁUCHACZÓW I KURSISTÓW, BĘDĄCYCH
KANDYDATAMI DO ZAWODU NAUCZYCIELSKIEGO

23350

III.

Wychowanie ogólne i specjalne w teorii i w praktyce

—
Bibliografia polska w układzie dwójakim z metodycznym
zarysem całokształtu zagadnień wychowawczych

—
Zebrał, ułożył i opracował

Dr. Stefan Frycz

Z zasiłku Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego Męskiego im. Estkowskiego w Poznaniu
z funduszu na pomoce naukowe.

P o z n a ń 1 9 3 1

Nakładem i czcionkami Drukarni Mieszczańskiej, T. A., Poznań, Murna 2

**CYKL BIBLIOGRAFIJ DLA RODZICÓW, WYCHOWAWCÓW,
NAUCZYCIELI I DZIAŁACZY OŚWIATOWYCH — ORAZ DLA
STUDENTÓW, SŁUCHACZÓW I KURSISTÓW, BĘDĄCYCH
KANDYDATAMI DO ZAWODU NAUCZYCIELSKIEGO**

III.

Wychowanie ogólne i specjalne

w teorii i w praktyce

25350

Bibliografja polska w układzie dwojakim z metodycznym
zarysem całokształtu zagadnień wychowawczych

Zebrał, ułożył i opracował

Dr. Stefan Frycz

Z zasłku Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego Męskiego im. Estkowskiego w Poznaniu
z funduszu na pomoce naukowe.

P o z n a ń 1 9 3 1

Nakładem i czcionkami Drukarni Mieszczańskiej, T. A., Poznań, Murna 2

23350

/ A. 176/61
M.

<http://rcin.org.pl>

Juljanowi Wadze

Dyrektorowi

*Państw. Seminarjum Nauczycielskiego Męsk.
im. Ewarysta Estkowskiego
w Poznaniu*

Zwierzchnikowi

Czczigodnemu i Kochanemu

w dowód wdzięczności poświęcam tę pracę

S. J.

Uwaga. Biblijografie, objęte tym cyklem, nie mają być ani dokumentem wydawniczym dla celów bibliotekarskich, ani źródłem niezawodnym do wyczerpujących naukowych dociekań; nie posiadają bowiem dwóch znamion, wymaganych przez te cele — mianowicie: **szczegółowości i zupełności**; ponieważ zawierają one tylko rzeczy wydane w języku polskim i, z wyjątkiem biblijografii V-ej, tylko takie, które znajdują się w obiegu księgarskim samoistnie, jako dzieła, dziełka, książki, książeczki, broszury, broszurki i t. p. — z pominięciem wszelkich artykułów, zamieszczonych w czasopismach, a nie wydanych w odbitkach lub w rocznikach. Zadaniem tych biblijografii jest: **ułatwić** kategorjom osób, wymienionym na karcie tytułowej, zdobywanie potrzebnych im wiadomości i **rozpowszechnić** w społeczeństwie naszym znajomość tych gałęzi wiedzy, które — w znacznej części — stanowią podstawę umysłowej i moralnej kultury każdego narodu.

W przyszłości, gdy dalsze prowadzenie niniejszego przedsięwzięcia zostanie podzielone między kilku pracowników, możliwem się stanie rozszerzenie zakresu, a ewentualnie, także i celu tych biblijograficznych wykazów.

I. UKŁAD PODŁUG AUTORÓW.

1. Adamski W. X. **Wychowanie fizyczne w seminarjach duchownych.** Odbitka z Pamiętnika III zjazdu Związku Zakładów Teologicznych. Poznań. Księgarnia Św. Wojciecha 1928.
2. Adamski Walerjan **Jak zakładać towarzystwa młodzieży.** Poznań 1919. Księgarnia Św. Wojciecha. Str. 39 + 1 nlb. Biblioteczka organizacyjna, wydana z polecenia Związku Tow. Młodzieży N 1.
3. Adamski W. **Jak zakładać stowarzyszenia młodzieży polskiej,** wyd. IV. Poznań, 1927, str. 59 + 5 nlb. Nakł. Zjednoczenia Młodzieży Polskiej.
4. Adler Feliks **Kształcenie młodzieży w poczuciu obowiązku.** Warszawa 1905. M. Arct. Książki dla wszystkich.
5. Almack **Wychowanie obywatelskie.** — Warszawa. Książnica Atlas. Biblj. Przekł. Dzieł Pedagogicznych. T. XV).
6. Babicki Czesław J. **Wychowanie dziecka opuszczonego w zakładach opiekuńczo - wychowawczych.** Cz. I. Założenia teoretyczne. Str. 138 i 1 Tab. Warszawa 1929. Sp. Akc. Polska Składnica Pomocy Szkolnych.
7. Balicki Zygmunt **Zasady wychowania narodowego.**
8. Banzel Karol Dr. **Samorząd jako podstawa wychowania w szkole średniej.** 8°. str. 4 nlb. + 64. — Lwów 1930.
9. Baranowski Mieczysław **Pedagogika do użytku seminarjów nauczycielskich i nauczycieli szkół powszechnych.** Przygotował dr. Fr. Majchro-

- wicz. Wyd. 12-e. Gebethner & Wolff.
10. Barker Ernest **Charakter narodowy.** Warszawa „Nasza Księgarnia 1930.
11. Bączkiewicz J. **Wychowanie społeczne młodzieży, jako zadanie społeczeństwa.** Str. 14. Warszawa.
12. Bednarski Jan **Psychologja i pedagogika.** Wykłady na kursie podoficerskim. Str. 15. Grudziądz. — Centralna szkoła żandarmeryji. 1925.
13. Bek Józef **Opieka nad sierotami.** Lwów 1916. Księg. B. Połonieckiego.
14. Bernadzikiewicz J. **Znaczenie ławek szkolnych i prawidłowych postaw ciała w wychowaniu młodzieży.** — Lwów 1914. Polskie Towarz. Pedagogiczne.
15. Unszlicht-Bernsteinowa **Przeblýski nowych reform wychowawczych.**
16. Biedrzycki S. **Wyrabianie ludzi jako zadanie kólek rolniczych.** Pogadanki wzorowe. Warszawa 1918, str. 16. Wyd. Zw. Kólek Roln. w Królestwie Polskiem.
17. Bielawski Zygmunt X. Dr. **Zagadnienia wychowawcze.** Str. 158. Lwów 1926. Nakładem autora.
18. Blaike Jan Stefan **Zarys pedagogiki, opartej na polskich tradycjach wychowawczych z uwzględnieniem psychologii wychowawczej.** Lwów 1923. Księg. Naukowa.
19. Błachowski Stefan **Typologja ejdetyczna i jej znaczenie pedagogiczne.** Str. 61. Poznań 1927. Wydawnictwo „Przyjaciela Szkoły“.
20. Bojarski W. **Wiadomości z nauki o wychowaniu.** Str. 77. 8°. Lwów 1920. Księg. Gubrynowicza.
21. Bojarski W. **Wiadomości z nauki o wychowaniu.** Lwów - Warszawa 1926. Księgarnia Polska. B. Połoniecki.

22. Borowski Władysław Marjan **Ogólne zarysy wychowania narodowego.** Str. XII, 286. 8°. Warszawa 1918. M. Arct.
23. Borowski Marjan Dr. **Wychowanie narodowe.** Warszawa 1922.
24. Bory Juljan Dr. **U podwalin Rzeczypospolitej. Uwagi o szkole i wychowaniu.** Str. 54. 8°. Lwów 1919. Skład główny w Księg. Altenberga.
25. Bovet Piotr **Instykt walki.** Psychologia — wychowanie. Str. 262 + 2 nlb. Tłumaczyła M. Górską. Warszawa 1928. „Nasza Księgarnia“.
26. Bovet Piotr **Psychoanaliza a wychowanie.** Warszawa 1927. Księgarnia Korna.
27. Brzeziński M. **Jak wychowywać dzieci na zdrowych i silnych ludzi.** Str. 31. 2°. Wyd. III-e. Warszawa 1918.
28. Kolberg-Brzozowska A. **Fizyczne wychowanie dzieci.** Str. 68. 8°. Warszawa 1902.
29. Buhle **Na czym opiera się wychowanie.**
30. Buzek Józef Dr. **Studja z zakresu administracji wychowania publicznego.** — Lwów 1904.
31. Jaxa Bykowski Ludwik Dr. **Zasady pedagogiki doświadczalnej ze szczególnem uwzględnieniem szkoły polskiej.** Str. 115. Lwów - Warszawa 1920. Książnica Polska.
32. Chmielewski K. **Katechizm Małego Obywatela.** Wydawnictwo Towarzystwa Szkoły Ludowej w Krakowie. Do nabycia w Zarządzie Głównym T. S. L.
33. Chrupek Wiktor Dr. **O reformę wychowania moralnego w naszej szkole.** Str. 85. Warszawa. E. Wende & Ska. Biblioteka Pedagogiczna Zw. Zaw. Nauczycielstwa Polskich Szkół Średnich.

34. Chrzanowski Bernard Wychowawcze znaczenie opowianej bajki. Str. 8. Poznań 1916. „Przegląd oświatowy“.
35. Chrzanowska J. Pogadanki z dziećmi i metodyczne wskazówki dla matek, nauczycielek i wychowawczyń. Wyd. 4. rozszerzone i poprawione. Gebethner & Wolff.
36. Ciczmirska Natalja Nowe systemy wychowania przedszkolnego. Lwów 1925. Gubrynowicz i Syn.
37. Ciechanowski Powszechne wychowanie fizyczne.
38. Ciembroniewicz J. O wychowaniu samego siebie. Str. 86. Warszawa 1921.
39. Ciembroniewicz J. Jak wychowywać dzieci w szkole elementarnej. Warszawa 1887.
40. Ciembroniewicz J. Wychowawcze zadania inteligencji i urzędników państwowych. Warszawa 1922. Str. 38 + 2 nlb. Odbitka z „Naszego Pisma“.
41. Ciemniowski Jan ks. Dr. Poznanie i kształcenie charakteru. T. I. str. 243. T. II. str. 316. Wydanie drugie przejrzane i poprawione przez autora. Poznań 1926. Księgarnia św. Wojciecha.
42. Claparède E. Prof. Dr. Psychologja dziecka i pedagogika eksperymentalna. Str. III, 429. Wyd. II. Z dziesiątego wyd. franc. przetłumaczyła M. Górska. Warszawa 1927. „Nasza Księgarnia“.
43. Mc. J. Cunn Kształtowanie charakteru. Spostrzeżenia wychowawczoetyczne. Przekład Z. Jętkiewiczowej. (Biblioteka Przekł. Dzieł Pedagogicznych T. VI.).
44. Czernichowski E. Organizacja i znaczenie Instytutu Pedagogicznego w Katowicach. 8°. str. 24 + 5 tab. Katowice 1930. (Wydawnictwa

- Instytutu Pedagogicznego w
Katowicach Nr. 3).
45. Czerwiński Sławo- **Konstytucja państwowa, a wy-**
mir **chowanie publiczne.** (War-
szawa 1929). Str. 24.
46. Danysz Antoni **O wychowaniu.** Wydanie dru-
gie. 8°. str. 4 nlb. + 336 + 2
nlb. Lwów 1930. Książnica
Atlas.
47. Dąbrowska M. **Matka, przewodniczka ducho-**
wa dziecka. Str. 9 + 3 nlb.
16°. Warszawa 1928. (Polski
Komitet Opieki nad Dziec-
kiem).
48. Decroly Dr. **Gry wychowawcze, jako środek**
i Monchamp **wdrożenia dziecka do czyn-**
ności umysłowych i rucho-
mych. Warszawa 1930. „Na-
sza Księgarnia“.
49. Demolins **Nowe wychowanie.**
50. Dewey John **Zasady moralne w wychowaniu.**
Lwów. Zakł. Nar. Im. Osso-
lińskich.
51. Dębicki Z. **Narodziny ideału.** Lwów 1923.
52. Dębicki Z. **Podstawy kultury narodowej.**
53. Dobrowolski A. B. **O pilnej potrzebie wychowania**
umysłowego w Polsce. Nauka
Polska, tom I. Warszawa 1918.
54. Doleżan Wiktor **Wychowanie młodzieży.** Na
podstawie dzieła F. W. För-
stera. Opracował ... Str. VII,
271. Kraków 1910. Spółka
wyd. Polska.
55. Drobniowska Marja **Co rodzice własnym dzieciom**
dać mogą i powinni. Str. 33.
Warszawa 1914. Jakowicki.
(wydawnictwo im. Dr. Alfre-
da Sokołowskiego).
56. Dryjski A. **Psychoanaliza i wychowanie**
plciowe. Str. 71. Odbitka
z kwartalnika Pedagogiczne-
go. Warszawa 1930.
57. Duninowski **Pedagogika. Psychologia. Dy-**
Gerard L. **daktyka. Metodyka.** Str. 182.
Warszawa 1928. Skład Główny:
Dom Książki Polskiej.

58. Dupanloup
Feliks ks. **Listy o wychowaniu dziewcząt.**
Poznań. 1914. Księg. Św. Wojciecha, przełoż. z franc. J. Kasztelanówna.
59. Dymek L. **Psychologja postaci jako podstawa nowoczesnej pedagogiki,** str. 18. Warszawa 1929.
60. Dzieduszycki
Wojciech **Listy o wychowaniu.**
61. Dzierzbicka Wanda **O uzdolnieniach zawodowych nauczyciela - wychowawcy.**
Str 75. Warszawa 1926.
62. Egidy Moriz von **Wychowanie dzisiejsze.** Str. 62.
przeł. Sennervald. Warszawa 1902, M. Arct. (Książki dla wszystkich).
63. **Encyklopedia wychowawcza.**
Wychodzi staraniem Towarz. Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych, T. I—IX. Książnica - Atlas.
64. Ernst E. **Obowiązek rodzicielski.**
Poznań 1907.
65. Evert **O wychowanie fizycznem i jego reformie.**
66. Foerster Friedrich
Wilhelm **Chrześcijaństwo i walka klas.**
Społeczno - etyczne i społeczno - wychowawcze rozważania. Fr. W. Förstera. Przekł. J. J. R. Str. XXII, 224. Warszawa 1910. Gebethner & Wolff.
67. Foerster Friedrich
Wilhelm **Etyka płciowa i pedagogika.**
Nowe uzasadnienie prawd starych. Fr. W. Foerstera. Przekład z 3 pomn. wydania niem. 1910 r. przez J. J. Rapackiego. Str. XV, 211. Warszawa. 1911. Gebethner i Wolff. — Skł. główny (Biblioteka dzieł chrześcijańskich zes. 121).
68. Foerster Fr. W. **Nauka życia w przykładach.**
Streściła M. Buyno-Arctowa. Warszawa 1913. M. Arct. — (Książki dla wszystkich Nr. 591).

69. Foerster F. W. **Religja a kształcenie charakteru.** Tłumaczył J. Mirski, 8°. str. VIII + 549. Poznań 1930. Księg. Św. Wojciecha.
70. Foerster Fr. W. **Szkoła i charakter.** Przyczynek do pedagogiki posłuszeństwa i do reformy karności w szkole. Przekład Marji Łopuszańskiej. Wyd. nowe z przedm. Anieli Szyćówny. Str. V, 197. Warszawa 1919. Gebethner & Wolff.
71. Foerster Fr. W. **Wychowanie człowieka.**
72. Foerster Fr. W. **Wychowanie i samowychowanie.** Wskazania zasadnicze dla rodziców i nauczycieli, duszpasterzy i piastunów młodzieży. Przeł. Józef Kretz-Mirski. Str. VIII, 325. Warszawa 1922. Gebethner & Wolff.
73. Foerster Fr. W. **O wychowaniu obywatelskiem.** Zasadnicze zagadnienia etyki i pedagogiki politycznej. — Z 2-go rozszerz. i przerobionego wyd. przeł. Dr. Józef Kretz. Str. VIII, 218. Warszawa. Gebethner i Wolff.
74. Gażyńska Józefa **Obrazy i myśli z praktyki wychowawcy.** Str. 81. Warszawa 1927. M. Arct.
75. Gensówna Franciszka **Dobra matka.** Spostrzeżenia i rady przy wychowywaniu dziatwy na chwałę Bożą i na przyszłych obywateli kraju. Warszawa 1916. Księgarnia Polska.
76. Gerard **Zagadnienia wychowawcze a program nauczania.**
77. Giertych Jędrzej **O kierunek wychowania dziewcząt.** Str. 12. 1929. Wydawnictwo Wiesława Krakowickiego w Poznaniu.
78. Glass **Harcerstwo jako czynnik wychowania narodowego.**

79. Godecki M. B. **O wychowaniu dzieci i kształceniu siebie.** Pogadanka, wygłoszona z ramienia Kursów dla Dorosłych st. m. Warszawy na pierwszym zebraniu Koła Rodzicielskiego przy jednej ze szkół początkowych w Warszawie. Warszawa 1919, str. 1 nlb. + 25.
80. Gołąb **Wykształcenie człowieka.**
81. Gorzyński Stefan **O ideał wychowania społecznego młodego pokolenia.** Str. 40. Piotrków 1928.
82. Gregg A. J. **Przodownicy klubów a charakter chłopców.** Podręcznik dla przodowników, prowadzących kluby chłopców. Przekład z angielskiego. Warszawa 1927, str. 136 + 2 nlb.
83. Grot Wł. (M. St.) **Dziecko.** (Uwagi o wychowaniu). Str. 32, 8°. Warszawa 1929.
84. Grzegorzewska Marja **Opieka wychowawcza nad dziećmi niewidomymi i głuchoniemymi.** Str. 91. Warszawa 1930.
85. Grzegorzewska M. **Kurs psycho-pedagogiki dzieci anormalnych w Państwowym Instytucie Pedagogicznym w Warszawie.** — Rocznik Pedagogiczny, Warszawa, II (1924). Str. 44—48.
86. Gustowiczówna Aleksandra **System wychowawczy Dr. Mariji Montessori.** („Czasopismo pedagogiczne“ r. 1918).
87. Hanckok **Japoński system trenowania ciała.**
88. Heller T. **Pedagogika lecznicza. Wychowanie i leczenie dzieci nie-normalnych i upośledzonych.** Warszawa.
89. Henderson **Nowe wychowanie.** Tłumaczyła Iza Moszczeńska. Warszawa 1925. Gebethner i Wolff.
90. Hessen S. L. Prof. **Podstawy pedagogiki.** Warszawa „Nasza Księgarnia“ 1930.

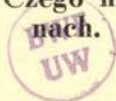
91. Horoch W. **Intelektualizm a woluntaryzm na gruncie pedagogji.** Str. 101. Włocławek 1928. Warszawa „Nasza Księgarnia“ 1930.
92. Hughes
93. Janelli M. **Błędy w wychowaniu.** **Katechizm Obywatelski.** Wydawnictwa Towarz. Szkoły Ludowej w Krakowie. Do nabycia w Zarządzie Głównym T. S. L.
94. Jaros F. **Kształcenia woli dziecka.** Str. 36. 8°. Warszawa 1929.
95. Jaroszyńscy Tadeusz Dr. i Jadwiga
96. Jaroszyński Tadeusz Dr. Docent Państ. Instytutu Pedagog. **Błędy w wychowaniu dzieci.** — Str. 15. Warszawa 1924. Skład Główny: M. Szczepkowski. **Higjena wychowawcza.** (Odbitka ze zbiorowego podręcznika p. t. „Higjena szkolna“, poleconego przez Ministerstwo W. R. i O. P.) str. 108. Warszawa 1921. M. Aret.
97. Jeleńska Dr. **Sztuka wychowania.** 8°. str. 229 + 3 nlb. Warszawa 1930. „Nasza Księgarnia“.
98. Jętkiewiczowa Z. **O wpływie rodziców na przyrodzone wartości dzieci.** Str. 24. 8°. Warszawa 1929. (Biblioteka wychow. „Dziecka i Matki“).
99. **Hatha Joga.** Nauka Jogów o zdrowiu fizycznym i o sztuce oddychania z licznymi ćwiczeniami, przełożył A. Lange. Treść: Co to jest Hatha Joga? — Troski Jogów o ciało fizyczne. — Praca architekta boskiego. — Fluid i życie. — Laboratorjum ciała. — Siła życiowa — nasz sprzymierzeniec. — Krematorjum ciała. — O żywieniu się. — Głód i apetyt. — Pochłanianie prany i pożywienia. — O pokarmie. — Zaopatrywanie organizmu w wodę. — Popiół i ług

- organizmu ludzkiego. — Oddychanie Jogów. — Jak oddziałują oddychanie prawidłowe. — Ćwiczenia w sztuce oddychania. — Czy oddychać nosem czy ustami? — Małe życie w organizmie. — Opanowanie organów i mięśni niezależn. od woli. — Energja praniczna. — Ćwiczenia praniczne. — Nauka o uwolnieniu mięśni od naprężenia. — Ćwiczenia fizyczne Jogów. — Energja słoneczna. — Wzmacniające działanie snu. — Nastrój duchowy. — Pod kierownictwem ducha. Str. 198. Warszawa. — Trzaska, Evert i Michalski.
100. Jungrow
101. Kacz
102. Kaczmarek
Zdzisław Dr.
103. Karbowski Antoni
104. Karpowicz
Stanisław
105. Karpowicz
Stanisław
106. Karpowicz St.
107. Karpowicz
108. Kawalec R.
- Wychowanie fizyczne a wojsko. Zabawy i gry oraz znaczenie ich w wychowaniu.**
Z problemów demokratyzacji wychowania. Str. 31. Kraków 1929.
Bibliografja pedagogiczna. — Lwów, Warszawa 1920, str. 4 nlb. + 340 + IV. Nakł. Książnicy Polskiej.
Idealy i metody wychowania współczesnego. — Warszawa 1907. Tow. Wydawnicze.
Indywidualność i jej kształcenie. Str. 56. Warszawa 1912. Wydawnictwo „Domu Dziecięcego“.
Wybór pism pod redakcją Dr. M. Librachowej. Życiorys w opracow. N. Samotyhowej. — Treść: Logika wychowania. Technika Wychowania. Str. 350. Warszawa 1929. „Nasza Księgarnia“.
Zabawy i gry jako czynnik wychowawczy.
O roli wychowawczej oficera

- (kilka uwag na czasie). Odbito po raz drugi. Wilno 1921. Str. 8. Nakł. Harc. Sp. Wyd.
109. Kierski F. **Podręczna encyklopedia wychowawcza.** T. I. A—M. 8°. str. VIII + 304. T. II. N—Z. Wraz z dodatkiem i dwoma indeksami. 8°. str. VI nlb. + 470 + 64.
110. **Kongres pedagogiczny w czasie Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu.** Warszawa „Nasza Księgarnia“ 1930.
111. Kopczyński Stanisław Dr. med. **Jak ustrzec dzieci i młodzież od nerwowości.** Str. 38 + 2 nlb. 8°. Warszawa 1929.
112. Kopczyński St. **Szkice higieniczno-wychowawcze z dziedziny higieny domowej i szkolnej.** T. I. T. II.
113. Kopczyński **Higiena szkolna i wychowanie fizyczne na Zachodzie.**
114. Korczak Janusz **Momenty wychowawcze.** Warszawa. „Nasza Księgarnia“.
115. Kornilowicz K. **W sprawie przysposobienia społecznego młodzieży.** Warszawa 1928. Str. 7 + 1 nlb. Wyd. Zw. Przysposobienia Społecznego.
116. Kosiński ks. Dr. **Pedagogika.** Poznań. Księgarnia Św. Wojciecha.
117. Kosmowska I. W. **Do naszej młodzieży.** Warszawa 1916. Str. 32 nlb. Biblioteka Nowości Nr. 4-5.
118. Kozłowska B., Radlińska H. i Rychterówna M. **Biblijografia pedagogiczna polska za r. 1922 i 1923.** (Rocznik Pedagogiczny. Serja II. Tom II. Za rok 1924.)
119. Kozłowska Br. i Rychterówna M. **Biblijografia pedagogiczna za lata 1924-1925.** Rocznik Pedagogiczny 1928. Serja II. Tom III. str. 270-435.
120. Krajewski Józef Dr. **Kształmy charakteru.** Kraków 1917. Gebethner & Wolff.
121. Króliński **Pedagogika i dydaktyka.**
122. Króliński Jan **Wychowawstwo w szkole polskiej.** 1924.

123. Kukulski Zygmunt Dr. **Główne momenty myśli i badań pedagogicznych.**
124. Kuznowicz M. **Jak organizować i prowadzić stowarzyszenia polskiej młodzieży rękodzielniczej i robotniczej.** Kraków 1911. Str. 227 + VI. Druk. „Czasu“.
125. Kuznowicz ks. **Zasady kulturalnych form towarzyskich.** Kraków 1922. — Gebethner i Wolff.
126. Kuznowicz M. **Zasady i sposoby pracy w związkach młodzieży.** Kielce 1919. Str. 24.
127. Lehmann Edward Dr. zwyczajny profesor Uniwersytetu w Lund **Wychowanie do pracy.** Przekład z niemieckiego. Str. 84. Warszawa 1923. Wydawnictwo „Ligi Pracy“.
128. Lipska-Librachowa M. **Nauki pedagogiczne.** Wskazówki metodyczne dla samouków. Warszawa (1923), str. 65 + 1 nlb. Wyd. Inst. Ośw. i Kultury im. Staszica. Biblioteka Poradni dla Samouków Nr.2.
129. Lipska-Librachowa **Praca wychowawcza matki.**
130. Lipska-Librachowa **Rady dla matek o wychowaniu córek.**
131. Lutosławski Kazimierz ks. **Skauting jako system wychowania moralnego.** 1913.
132. Łopuszański Tadeusz **Zagadnienia wychowania narodowego.** Warszawa 1918.
133. Marciszewska **Z metodyki wychowania przedszkolnego.**
134. Marjański J. **Repetytorjum pedagogiki i dydaktyki, opracowane na podstawie podręczników, według wymagań egzaminacyjnych Min. W. R. i O. P.** Str. 128. Warszawa 1929.
135. Marjański J. **Repetytorjum z psychologii wychowawczej i pedagogiki eksperymentalnej,** str. 89. Warszawa 1929.
136. Markiewicz **Przewodnik dla wychowawców młodzieży opuszczonej.**
137. Matusiak **Wiadomości z pedagogiki i dydaktyki.**

138. Melchertówna J. **Zagadnienia pedagogiczne.** Zarys podręcznikowy dla użytku seminarjów nauczycielskich, ułożony według programu Min. W. R. i O. P., str. 164. Lwów 1928. Księgarnia Naukowa.
139. Meumann E. Prof. **Zarys pedagogiki eksperymentalnej.** Str. 208. Cz. II. z 2 wydania niemieckiego przełożył W. Mondalski. Brześć n/B., 1929. Nakład. i Skład. główny „Biblioteka Przekładów Dzieł Naukowych“.
140. Miklaszewski W. Dr. **Odezwą do młodzieży dojrzałej.** Odbitka z „Nowych Torów“ Warszawa 1906.
141. Mikulski Antoni Dr. **Wychowanie duchowe w szkole powszechnej.** 1928.
142. Mirski Józef **O istocie wychowania.** Str. 21. Odbitka z „Ruchu Pedagogicznego“ Nr. 6, 7-9. Rok 1929.
143. Mirski J. Dr. **Rozwój i wychowanie płciowe dziecka w świetle Freudyzmu.** Str. 130. Lwów 1925. Księgarnia Nauczycielska.
144. Mojmir H. **Skauting i wytyczne kierunki pracy narodowo - wychowawczej.** Kraków 1916.
145. Montessori Marja Dr. **Domy dziecięce.** (Le case dei bambini). **Metoda pedagogii naukowej, stosowana w wychowaniu najmłodszych dzieci.** Z wydania, ogłoszonego przez Instytut J. J. Rousseau. Nakładem Henryka Lindenfelda. Warszawa 1913. Skład główny w Księgarni E. Wengedo i Ski.
146. Moszczeńska Iza **Dla rodziców rady przy wychowaniu dzieci.** Str. 95. 8°. Warszawa 1905.
147. Moszczeńska Iza **Czego nie wiemy o naszych synach.**

148. Moszczeńska Iza **Co każda matka swojej dorastającej córce powiedzieć powinna.**
149. Moszczeńska Iza **Reformy w wychowaniu moralnym.** Warszawa 1915. M. Arct.
150. Moszczeńska Iza **Dobre i złe wychowanie w przykładach.** Str. 95. 8°. Warszawa 1904.
151. Moszczeńska Iza **Zasady wychowania.** Warszawa 1907. Towarz. Wydawnicze.
152. Muklanowicz **Lenistwo.** — Traktat pedagogiczny.
153. Mysłakowski Zygmunt **Funkcja socjalna wychowania i jej stosunek do tak zw. celów wychowawczych.** Kraków 1926.
154. Mysłakowski Z. **Rodzina wiejska jako środowisko wychowawcze.** Wydawnictwo Naukowego Towarzystwa Pedagogicznego. Skład główny: Książnica — Atlas.
155. Nawroczyński B. **O systemie daltońskim i innych zagadnieniach wychowania współczesnego.** Lwów.
156. Nawroczyński B. **Główne prądy w pedagogice współczesnej (Rocznik Pedagogiczny. Serja II. Tom III. Za lata 1924 i 1925).**
157. Nawroczyński Bogdan **Swoboda i przymus w wychowaniu.** Siedem rozpraw pedagogicznych. Str. 208. Warszawa 1929.
158. Niemancewicz A. Ks. Dr. **Bolszewizm a wychowanie.** Str. 114. Lublin 1929.
159. **Obserwacje pedagogiczne** Dr. J. W. — L. (GW.), str. 14. Warszawa 1929.
160. Ochorowicz Julian **Psychologja, pedagogika, etyka.** Warszawa 1907.
161. Okrzeński K. **Przebudowa dyscypliny szkolnej** Str. 35. Kraków 1929.
162. Olechowski G. **Księga nowej wiary.** Warszawa 1919.
163. Osmólski Władysław pplk. Dr. **Zaniedbane drogi wychowawcze.** Zagadnienia wychowa-

- nia fizycznego, str. 83. Warszawa 1928.
164. Osterloff W. **Rady i wskazówki pedagogów polskich i obcych.** Łódź 1921. L. Fiszer.
165. Osterloff W. **Wychowanie obywatelskie i oświata powszechna.** Warszawa 1918. Gebethner & Wolff.
166. Osterloff W. **Wychowanie powszechna.** Warszawa 1916. M. Arct.
167. Pannenkowa Irena **Mysli o wychowaniu narodowym.** Lwów 1918. Towarz. Pedag.
168. Pannenkowa Irena **Nowe myśli o wychowaniu. Reforma szkolna.** Str. 31. Warszawa 1925. Stow. Chrz. Nar. Nauczycielstwa.
169. Patkowski Aleksander **Wychowanie pokolenia w duchu demokratycznej idei i współzawodnictwa.**
170. Pawłowski Ludwik **Z zagadnień organizacji pracy wychowawczej w szkole.** — Warszawa 1926.
171. Peche Tadeusz **Pedagogika.** Poznań 1922. Sp. Pedag.
172. Stary pedagog **Szkice pedagogiczne.** Lwów 1925. Księgarnia Naukowa.
173. Pfister Oskar Dr. **Psychoanaliza na usługach wychowania,** przełożył i słowem wstępem zaopatrzył dr. Józef Mirski. 8°. str. 224. Warszawa — Lwów. Książnica-Atlas T. N. S. W. (Bibl. Przekładów Dzieł Pedag. pod redakcją dr. Z. Ziemińskiego).
174. Piasecki E. **Wychowanie fizyczne.** (Rocznik Pedagogiczny. Serja II. Tom I za rok 1921).
175. Piasecki Eugenjusz Dr. prof. uniw. poznańskiego **Zarys teorii wychowania fizycznego,** I część ogólna, II część szczegółowa. Lwów, Ossolineum, 1931, str. 167 i 390.

176. Piątek Jan **Zasady przyzwoitego zachowania się młodzieży szkolnej.** Wyd. III. str. 60 z ilustr. Mackiewicza. Warszawa 1930.
177. Pigoń Stanisław **Do podstaw wychowania narodowego** Lwów. 1921. Zakł. Nar. Im. Ossolińskich.
178. Podoleński
Stanisław Ks. T. J. **Podręcznik pedagogiczny.** — Wskazówki dla rodziców i wychowawców, str. 408. Kraków 1930. Wydawnictwo Ks. Jezuitów.
179. Poliszewski M. **Spoleczna akcja oświatowo-wychowawcza.** Wydawnictwa Towarzystwa Szkoły Ludowej w Krakowie. Do nabycia w Zarządzie Głównym T. S. L.
180. **Poradnik dla samouków cz. IV. Pedagogika,** opr. S. Karpowicz i A. Szye.)
181. Posadzy Ludwik
Dr. **Odrodzić Polskę w Chrystusie.** (Część II. **Zagadnienia wychowawcze.**) Poznań. Wydawnictwo Księgarni Uniwersyteckiej Fiszer i Majewski.
182. Posadzy L. **O wychowaniu młodzieży włościańskiej.** Rozprawa nagrodzona pierwszą nagrodą na konkursie jubileuszowym Zw. Poznańskich Kółek Rolniczych w 1926 r. Poznań, 1926, str. 40 + 4 nlb.
183. Potocki Antoni **Wychowawcze zadania ogółu.** Lwów 1907.
184. Pręgowski Piotr.,
Dr. fil. i med. **Zasady racjonalnego wychowania narodowego.** Warszawa - Lwów 1916. E. Wende i Sp.
185. Prus Bolesław **Najogólniejsze ideały życiowe.**
186. Przanowski W. — **Samorząd w szkole powszechnej.**
187. Przyjemski F. **O polski system wychowania.** Str. 1930. Księg. Towarzystwa Szkoły Ludowej.

188. Przyjemski Feliks **O polski przemysł wychowawczy.** Skład główny w księg. Tow. Szkoły Ludowej.
189. **Psychologia indywidualna Alfreda Adlera, jako metoda pracy wychowawczej w szkole.** I. Ad. Rondthaler. Trzy odczyty. II. A. Simon i K. Seelmann. Z praktyki szkolnej, spolszczył Ad. Rondthaler. Biblioteka nauczycielska. Tom XII. Wydanie drugie. — Warszawa b. r. str. 147 i 2 nlb. Wydawnictwo Księgarni J. Lisowskiej.
190. Radlińska (Orsza) H. **Wychowanie pozaszkolne. „O szkołę polską“.** Cz. II Protokóły III i IV. Zjazdu Delegatów Stowarzyszeń Nauczycielskich. Str. 60-62. Warszawa 1919. Książnica.
191. Radwan Wł. **Ideał wychowawczy.** Warszawa, 1916. Str. 32. Skład główny w Księg. E. Wende i Ska.
192. **Rocznik Pedagogiczny.** Założony w r. 1881 przez S. Dicksteina.
Serja II. Tom I. Za rok 1921. 8°. str. IV + 6 nlb. + 561 + 1 nlb. + XIV.
Serja II. Tom. II. Za rok 1924. Z kroniką i biblijografią za lata 1922 i 1923, 1924. 8°. str. 576.
Serja II. Tom III. Z kroniką i biblijografią za lata 1924 i 1925. 8°. str. VIII + 4 nlb. + 460. Książnica - Atlas.
193. Rokoszny Józef X. **System wychowawczy M. Darowskiej.** Str. 141. Radom 1928.
194. Rondthaler A. **Czego szkoła oczekuje od rodziców.** Poznań. Księgarnia Św. Wojciecha.

195. Rusk Robert R. **Pedagogika eksperymentalna.** Z oryginału angielskiego p. t. „Experimental Education“ — przełożył z upoważnieniem angielskich wydawców Zygmunt Ziemiński. Książnica Atlas, Lwów-Warszawa 1926, str. 391.
196. Saxby **Kształcenie postępowania.** Str. 202. Przełożyła Dr. Irena Pannenkowa. Warszawa 1928. Książnica - Atlas.
197. Schätzel Ida **Idea wychowania przedszkolnego.** „Casa dei bambini“ jako szkołka wszechstronnej pracy dziecka Lwów 1919.
198. Sekreta Mirosław Dr. **Przesłanki filozoficzne i psychologiczne podstawy pedagogiki współczesnej.** Kraków 1930. Str. 48 i IV.
199. Smoluchowska **Wychowanie dziewcząt jakie jest, a jakim być powinno.**
200. Sochaniewicz **Kult przeszłości w wychowaniu narodowym.**
201. Sokalowa M. **Opieka Międzynarodowego Biura Pracy nad młodzieżą.** (Rocznik Pedagogiczny. Serja II. Tom II. Za rok 1924.)
202. Spasowski **Wykład pedagogiki w seminariach nauczycielskich.**
203. Stefanowski M. **Samorząd uczniowski w praktyce,** str. 64. Warszawa.
204. Stoeckles A. S. J. **Wychowawca a dziecko.** Myśli i wskazówki dla chrześcijańskich rodziców i wychowawców. Str. 71. Napisał Tłom. Prof. Z. Kaczmarek. Poznań 1927. (Biblioteka Zw. Kobiet Pracujących).
205. Stojanowski Karol Dr. **Z zagadnień socjologiczno - wychowawczych.** Str. 13. Wydawnictwo Wiesława Krakowieckiego w Poznaniu.

206. Strzemeska i Weryho **Metoda wychowania przedszkolnego.**
207. Sypowski Franciszek, emer. radca Krak. Sądu Apel. **Rzecz o wychowaniu najuboższej i opuszczonej młodzieży.** Str. 29. (Referat przesłany sekcji charytatywnej I. Krajowego Kongresu Eucharystycznego w Polsce, odczytany na zebraniu tej sekcji 28 czerwca 1930 w wielkiej auli Uniwersytetu Poznańskiego przez Dra Stefana Prószkińskiego z Warszawy). — Wieliczka 1931. Nakładem autora.
208. Szczepanowski Stanisław **Myśli o odrodzeniu narodowym.**
209. Szczepanowski Stanisław **Polskie tradycje w wychowaniu.**
210. Szretterowa N. **Gra ruchowa jako środek wychowawczy.** Str. 60. Warszawa 1930. Tow. wydawn. „Bluszcz” (Biblioteczka wychowawcza „Dziecka i Matki”).
211. Szteinbokówna E. **Współpraca domu ze szkołą.** — Poznań. Księg. Św. Wojciecha.
212. Śliwiński F. **Oddziaływanie wychowawcze na młodzież w wieku szkolnym.** Wytyczne postępowania i rady dla rodziców oraz nauczycieli. Str. 96. Wyd. II. Łódź 1927.
213. Świdwiński St. **Z zagadnień wychowawczych szkolnictwa.** (Rocznik Pedagogiczny. Serja II, Tom I.) Za rok 1921.
214. Tadd Liberty **Nowe drogi wychowania artystycznego.**
215. Torres Fierro R. M. T. S. **Poprzez niwę pedagogiczną.** Konferencje o systemie wychowawczym ks. Jana Bosko. Str. 243. Z hiszpańskiego przetłumaczył Ks. J. H., T. J. Warszawa 1929. Nakładem Inspektoratu XX. Salezjanów.

216. **Ty i ona.** O wzajemnym stosunku młodzieży płci obojga. Str. 206. Kraków 1928. Poznań Księg. Św. Wojciecha.
217. Vauban M. i Kurcewicz M. **Zasady i nakazy dobrego wychowania według zwyczajów nowoczesnych.** Wskazówki postępowania w każdej okoliczności życia. Wyd. IV-e. Warszawa 1930. M. Arct.
218. Walczak **Wychowanie młodzieży w naszych szkołach średnich.**
219. Well **Dobre wychowanie na codzień.** Str. 225. Poznań. Wydawnictwo Polskie A. Wegnera.
220. Wernic Henryk **Praktyczny przewodnik wychowania.** Warszawa 1891.
221. Weryho Marja **Jak zająć dzieci w wieku przedszkolnym — wydanie IV-e.** Ilustr. str. 308. 8°. Warszawa 1924.
222. Weryński Henryk Ksiądz **Na progu uświadomienia.** Wskazówki dla matek i wychowawców, str. 45. Poznań 1930. Księg. Św. Wojciecha.
223. Weryński Henryk Ksiądz **Pierwsze przykazanie narodu.** 8°. str. 16.
224. Wetekamp **Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu.** — (Biblj. Przekł. Dzieł Pedagog. T. II. Książnica - Atlas 1929.)
225. Wieroński S. **Wychowanie obywatelskie żołnierza.** Odczyt, wygłoszony w dniu 10. VII. 1922 r. w Lubelskiem Kole T-wa W. W. Lublin 1922. Str. 15. Nakł. Lubelskiego Koła Tow. Wiedzy Wojskowej.
227. Wojciechowski **O wychowaniu dzieci.**
228. Wołkoński S. **Człowiek wyrazisty, sceniczne wychowanie gestu,** tł. M. Szpakiewicz. Z ilustracjami. Warszawa 1920.

229. **Spoleczne wychowanie dziecka robotniczego w Polsce (1919-1928)** nakładem Robotniczego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Warszawa 1929.
230. Zalewski E. **Organizacja i technika wydziałów społeczno - wychowawczych przy stowarzyszeniach spożywców.** Warszawa 1922, str. 67 + 1 nlb.
231. Zarzecki Łucjan **Charakter i wychowanie.** Wyd. 2-ie. Warszawa. Gebethner & Wolff.
232. Zarzecki Łucjan **O charakterze ze stanowiska wychowawczego** Warszawa, Gebethner & Wolff. 1925, str. 39. (Odbitka z „Wychowanie w domu i w szkole“).
233. Zarzecki Łucjan **O idei naczelnej polskiego wychowania.** Warszawa 1919. — M. Arct.
234. Zarzecki Łucjan **Wychowanie narodowe, studja i szkice.** Wyd. II., str. 435. — Warszawa 1929.
235. Zarzecki Łucjan **Wstęp do pedagogiki.** Lwów 1922. Książnica - Atlas.
236. Zawadzki B. Dr. fil. **Zadania psychologii wobec wychowania fizycznego i sportu.** Str. 13. Warszawa 1929.
237. Ziemnowicz Miecz. Dr. **Problemy wychowania współczesnego.** Wyd. II., str. 268. Warszawa 1929. Tow. Wydawnicze.
238. Znaniecki Florjan Prof. Dr. **Socjologia wychowania.** T. I. Wychowujące społeczeństwo str. 313. Warszawa 1928. — T. II. Urabianie osoby wychowanka, str. 372. Warszawa 1930.
239. Żukiewiczowa Zofja **Wychowanie przedszkolne.** Wskazówki metodyczne, uwzględniające zainteresowanie dziecka. 8°. str. 75 + 1 nlb. Lwów 1924.

240. Żychliński Rodzice chrześcijańscy a młodzież dorastająca.
241. Żychliński Słowo do ojców o wychowaniu dzieci.
242. Żychliński Wychowanie młodzieży w czystości obyczajów.

DOPEŁNIENIA.

243. Banszel Karol Zagadnienie wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego. 8°. str. 24. 1930.
244. Benisławska Marja Z mojej praktyki wychowawczej. 8°. str. 40.
245. Podręczna biblioteka pedagogiczna dla dyrektorów i wychowawców. — (Poradnik w sprawach nauczania i wychowania oraz administracji w szkołach średnich ogólnokształcących i w seminarjach nauczycielskich. Rok I. zesz. 1., str. 52. Warszawa 1929).
246. Bielawski Zygmunt X. Dr. Podstawy wychowania religijnego. Cz. I i II. Lwów 1920.
247. Bornholtz Tadeusz Dr. Organizacja i technika pracy wychowawczej w szkole średniej. 8°. str. 71. Warszawa 1931.
248. Buzkowa Ortruda Współczesny ruch weekendowy jako źródło zdrowia moralnego i fizycznego. 8°. str. 20. Aut. C. 1930.
249. Chmaj Ludwik Teoria pedagogiczna psychologii indywidualnej. 8°. str. 48. Kraków 1930.
250. Drzewiecki Stefan O wychowaniu umysłowym. — Str. 33. Warszawa 1928.
251. Glasgall Henryk Roboty ręczne w dzisiejszym wychowaniu. 16°. str. 72. Druk. Urzęd. L. 1931.
252. Gry ruchowe i zabawy towarzyskie. Warszawa 1921. Str. 142 + 8 nlb. American Y. M. C. A.

- 252a Józefowicz F.S. Ks. **O wychowaniu młodzieży.** Str. 40. Lwów 1926.
253. Klar Adolf **Historja jako problem wychowawczy.** 8° duża, str. 16. Brody 1931.
254. Korczak J. **Prawidła życia. Pedagogika dla młodzieży i dorosłych.** Str. 143. Warszawa 1930.
255. Korytowska Marja **Organizacja opieki nad dziećmi i młodzieżą we Włoszech.** 8°. str. 82. Min. pracy i op. społ. Warszawa 1930.
- 255a Kuznowicz M. Ks. T. J. **Obrazki z życia zaniedbanej młodzieży.** Kraków 1923. 12°. str. 61.
256. Malanowski Bronisław **Wspomnienia wiejskiego pedagoga.** 8°. str. 60 + 4 nlb. Warszawa 1930.
257. Michałowicz Jerzy Dr. med. **Wiek i wychowanie fizyczne.** Str. 16 z ilustr. Warszawa 1930.
- 257a Mlynek L. Prof. **Marja. Uwagi nad środkami, w jaki sposób można osiągnąć obywatelskie wychowanie kobiet.** Kraków 1924. J. Czerniecki, str. 40.
258. Mysłowski Emil Naucz. sem. **Metody wychowania współczesnego.** Str. 55. Szczepieszyn 1931. Skład główny: Księgarnia św. Wojciecha Poznań.
- 258a Pabst A. Dr. **Wychowanie praktyczne, z przedmową A. Zaruckiego..** Przełożyła z niemieckiego E. Piltz. Warszawa 1912. „Biblioteka Dzieł Wyborowych“.
259. Pinesowa Felicja Dr. **System wychowawczy Dr. Marji Montessori.** 8°. str. 56. Warszawa 1931.
260. Polewka Adam **Teatr szkolny samorodny i jego wartość wychowawcza.** — Kraków 1929. Chowanna.
261. Plus Raoul T. J. **W obliczu życia. Młodzieży męskiej ku rozwadze.** Przełożyła z francuskiego Zofja Morsti-

- nowa. 8°. str. 328. Kraków 1930.
262. Weryho - Radziwiłłowiczowa M. **Zarys wychowania przedszkolnego.** Str. 24. Warszawa 1930.
- 262a Szymanowski Karol **Wychowawcza rola kultury muzycznej w społeczeństwie.** — Warszawa-Kraków 1931. Wydawnictwo J. Mortkowicza.
263. Świątecki W. **Nauczyciel jako wychowawca narodu.** 8°. str. 32. Warszawa. 1930.
264. Taubenzlag R. Dr. **O jednostronności niektórych poczynań pedagogicznych współczesnej epoki. Krytyka zasad nowoczesnego wychowania. Próba syntezy.** Str. 46. Warszawa 1930.
265. **Towarzystwa młodzieży i ich zadania.** Tłumaczył Ks. R. str. 20. Poznań 1909. Nakł. Księg. św. Wojciecha. Odczyty i broszury popularne dla Towarzystw polskich.
266. Wachowski Marjan Dr. **Prawo odpowiedniości w wychowaniu szkolnem i w oświacie pozaszkolnej.** Str. 61. — Poznań 1930.
267. Węgierski Kazimierz **Spółeczny sens wychowania.** — Broszura napisana dla nauczycielstwa przygotowującego się do egzaminu kwalifikacyjnego. 8°. str. 24. Radom 1930.
268. Woroniecki Jacek **Doniosłość wychowawcza liturgji eucharystycznej.** 8°. str. 25 + 1 nlb. Kraków 1930.
269. **Wskazówki praktyczne dla osób, organizujących Kółka czyli Kluby dziewczęce. Według podręczników amerykańskich, opracowane i wydane przez Polskie Stowarzyszenia Młodych Kobiet.** Warszawa 1923, str. 19.

270. **Wychowanie fizyczne i sport na powszechnej wystawie krajowej.** 8°. str. 60. Poznań 1928.
271. **Wychowanie rolnicze młodzieży wiejskiej.** Pierwszy rok planowej pracy Centralnego Zw. Młodzieży Wiejskiej w dziedzinie przygotowania młodzieży do samodzielnej pracy zawodowo-gospodarczej. Dotychczasowy dorobek. Zasady organizacyjne. Instrukcje. Warszawa 1928, str. 128.
272. **O wychowaniu seksualnem.** —
Bychowski G. Dr.: **Zagadnienie wychowania seksualnego**
i Bogdanowicz St. Prof.: **Zagadnienie wychowania seksualnego młodzieży szkolnej.** Problem i zadania na terenie szkoły. 8°. str. 18+2 nlb. Warszawa 1930.

II. UKŁAD WEDŁUG TREŚCI.

Liczby w nawiasach wskazują odpowiednie numery porządkowe w układzie alfabetycznym podług autorów.

Wyrazy tematowe istotne, uznane w danym wypadku ze względów praktycznych za najbardziej przydatne do odpowiedniego zgrupowania dzieł, stanowią w tym układzie o ich alfabetycznej kolejności i są uwidocznione w tytułach przez druk rozstawiony.

A.

Nowe drogi wychowania artystycznego. Tadd Liberty (214)

B.

Wychowawcze znaczenie opowiadanej bajki. Bern. Chrzanowski (34)

Biblijografia pedagogiczna. Antoni Karbowski (105)

Biblijografia pedagogiczna polska za r. 1922 i 1923. B. Kozłowska, H. Radlińska i M. Rychterówna (118)

Biblijografia pedagogiczna za lata 1924-1925. Br. Kozłowska i M. Rychterówna (119)

C.

Charakter narodowy. Ernest Barker (10)

Charakter i wychowanie. Łucjan Zarzecki (231)

Przodownicy klubów a charakter chłopców. Podręcznik dla przodowników, prowadzących kluby chłopców. A. J. Gregg (82)

Szkoła i charakter. przyczynek do pedagogiki posłuszeństwa i do reformy karności w szkole. Fr. W. Foerster (70)

Kształtowanie charakteru. Spostrzeżenia wychowawczoetyczne. Mc. J. Cunn (43)

Poznanie i kształcenie charakteru. Ks. Dr. Jan Ciemniwski (41)

Religja a kształcenie charakteru. F. W. Foerster (69)

- Kształemy charaktery.** Dr. Józef Krajewski (120)
- O charakterze ze stanowiska wychowawczego.** Łucjan Zarzecki (52)
- Chrześcijaństwo i walka klas.** Społeczno-etyczne i społeczno - wychowawcze rozważania... F. W. Foerster (66)
- Japoński system trenowania ciała.** Hanckok (87)
- Co każda matka swojej dorastającej córce powiedzieć powinna.** Iza Moszczeńska (148)
- Rady dla matek o wychowaniu córek.** Lipska Librachowa (150)
- Wykształcenie człowieka.** Gołąb (80)
- Wychowanie człowieka.** Fr. W. Foerster (71)
- D.
- System M. Darowskiej.** X. Józef Rokoszny (195)
- Wychowanie pokolenia w duchu demokratycznej idei i współzawodnictwa.** Aleksander Patkowski (169)
- Z problemów demokracji i wychowania.** Dr. Zdzisław Kaczmarek (102)
- Wychowanie duchowe w szkole powszechnej.** Dr. Ant. Mikulski (141)
- Błędy w wychowywaniu dzieci.** Dr. Tadeusz i Jadwiga Jaroszyńscy (95)
- Kurs psycho-pedagogiki dzieci anormalnych w Państwowym Instytucie Pedagogicznym w Warszawie.** M. Grzegorzewska (85)
- Jak ustrzec dzieci i młodzież od nerwowości.** Dr. med. Stanisław Kopczyński (111)
- Jak zająć dzieci w wieku przedszkolnym.** Marja Weryho (221)
- Pedagogika lecznicza. Wychowanie i leczenie dzieci nie-normalnych i upośledzonych.** T. Heller (88)
- Jak wychować dzieci na zdrowych i silnych ludzi.** Brzeziński M. (27)
- O wychowaniu dzieci.** Wojciechowski (227)
- O wychowaniu dzieci i kształceniu siebie.** M. B. Godecki (79)

- Jak wyciowywac dzieci w szkole elementarnej. J. Ciembroniewicz (39)
- Domy dziecięce. Metoda pedagogii naukowej, stosowana w wychowaniu najmłodszych dzieci. Dr. M. Montessori (145)
- Gry wychowawcze, jako środek wdrożenia dziecka do czynności umysłowych i ruchowych. Dr. Decroly i Monchamp (48)
- Kształcenie woli dziecka. F. Jaros (94)
- Wychowanie dziecka opuszczonego w zakładach opiekuńczo - wychowawczych. J. Czesław Babicki (6)
- Spoleczne wychowanie dziecka robotniczego w Polsce (1919-1928). — (229)
- Dziecko. (Uwagi o wychowaniu). Wł. Grot (83)
- Opieka wychowawcza nad niewidomymi i głuchoniemymi dziećmi. M. Grzegorzewska (84)
- Pogadanki z dziećmi i metodyczne wskazówki dla matek, nauczycielek i wychowawczyń. J. Chrzęszczewska (35)
- O kierunek wychowania dziewcząt. Jędrzej Giertych (77)
- Listy o wychowaniu dziewcząt. Ks. Dupanloup (58)
- Wychowanie dziewcząt jakie jest, a jakim być powinno. Smoluchowska (199)
- Wychowanie dzisiejsze. Moriz von Egidy (62)
- E.
- Encyklopedia wychowawcza. — (63)
- Podręczna encyklopedia wychowawcza. F. Kierski (109)
- F.
- Fizyczne wychowanie dzieci. A. Kolberg-Brzozowska (28)
- Wychowanie fizyczne. E. Piasecki (174)

- Powszechne wychowanie fizyczne. Ciechanowski (37)
- Wychowanie fizyczne w seminarjach duchownych. X. W. Adamski (1)
- Wychowanie fizyczne a wojsko. Jungraw (100)
- Zadania psychologii wobec wychowania fizycznego i sportu. Dr. fil. B. Zawadzki (236)
- Zarys teorii wychowania fizycznego. Dr. Eugenjusz Piasecki prof. uniw. poznańskiego (175)
- O wychowaniu fizycznym i jego reformie. Evert (65)
- Zasady kulturalnych form towarzyskich. Ks. Kuznowicz (125)

H.

- Higjena szkolna i wychowanie fizyczne na Zachodzie. Kopczyński (113)
- Higjena wychowawcza. Dr. Tadeusz Jaroszyński (96)
- Szkice higieniczno-wychowawcze z dziedziny higieny domowej i szkolnej. St. Kopczyński (112)

I.

- Ideal wychowawczy. Wł. Radwan (191)
- Narodziny ideału. Z. Dębicki (51)
- Najogólniejsze ideały życiowe. Bolesław Prus (185)
- Indywidualność i jej kształcenie. Stanisł. Karpowicz (105)
- Wychowawcze zadania inteligencji i urzędników państwowych. J. Ciembroniewicz (40)
- Hatha Joga. Nauka Jogów o zdrowiu fizycznym i o sztuce oddychania. — (99)

K.

- Katechizm Małego obywatela. K. Chmielewski (52)
- Katechizm obywatelski. M. Janelli (93)
- Wyrabianie ludzi jako zadanie Kółek rolniczych. S. Biedrzycki (16)

L

Leniſtwa. — Traktat pedagogiczny. Muklanowicz (152)

M.

- Matka duchowa przewodniczka dziecka. M. Dąbrowska (47)
- Dobra matka. Spostrzeżenia i rady przy wychowywaniu dŕiatwy na chwałę Bożą i na przyszyłych obywateli kraju. Franciszka Gensówna (75)
- Praca wychowawcza matki. Łipska-Librachowa (129)
- Oddziaływanie wychowawcze na młodzież w wieku szkolnym F. Śliwiński (212)
- Opieka Międzynarodowego Biura Pracy nad młodzieżą. M. Sokalowa (201).
- Do naszej młodzieży. J. W. Kosmowska (117)
- Kształcenie młodzieży w poczuciu obowiązku. Feliks Adler (4)
- Odezwa do młodzieży dojrzałej. Dr. W. Miklaszewski (140)
- Jak organizować i prowadzić stowarzyszenia polsk. młodzieży rękodzielniczej i robotniczej. M. Kuznowicz (124)
- Przewodnik dla wychowawców młodzieży opuszczonej. Markiewicz (136)
- Rzecz o wychowaniu najuboższej i opuszczonej młodzieży. Franc. Sypowski (207).
- W sprawie przysposobienia społecznego młodzieży. K. Kornilowicz (115)
- Ty i ona. O wzajemnym stosunku młodzieży płci obojga. — (216)
- Wychowanie młodzieży. Wiktor Doleżan (54)
- Wychowanie młodzieży w czystości obyczajów. Żychliński (242)
- Wychowanie młodzieży w naszych szkołach średnich. Walczak (218)
- Wychowanie społeczne młodzieży jako zadanie społeczeństwa. J. Bączkiewicz (11)

- O wychowaniu młodzieży włościańskiej. L. Posadzy (182)
- Zabawy i gry młodzieży oraz znaczenie ich w wychowaniu. Kacz (101)
- Jak zakładać towarzystwa młodzieży. Walerjan Adamski (2)
- Zasady i sposoby pracy w związkach młodzieży. M. Kuznowicz (126)
- Zasady przyzwoitego zachowania się młodzieży szkolnej. Jan Piątek (176)
- Znaczenie ławek szkolnych i prawidłowych postaw ciała w wychowywaniu młodzieży. F. Bernadzikiewicz (14)
- System wychowawczy Dr. Marji Montessori. Aleksandra Gustowiczówna (86)
- Skauting jako system wychowania moralnego. Ks. Kazimierz Lutosławski (131)
- Reformy w wychowaniu moralnym. Iza Moszczeńska (149)

N.

- Pierwsze przykazanie narodowe. Ks. H. Weryński (223)
- Wychowanie narodowe. Marjan Borowski (23)
- Wychowanie narodowe. Łucjan Zarzecki (234)
- Harcerstwo jako czynnik wychowania narodowego. Glass (78)
- Do podstaw wychowania narodowego. Stanisław Pigoń (177)
- Zagadnienie wychowania narodowego. Tad. Łopuszański (132)
- Ogólne zarysy wychowania narodowego. Marjan Władysław Borowski (22)
- Zasady wychowania narodowego. Zygmunt Balicki (7)
- Zasady racjonalnego wychowania narodowego. Dr. fil. i med. Piotr Pręgowski (184)
- Podstawy kultury narodowej. Z. Dębicki (52)
- Kult przeszłości w wychowaniu narodowym. Sochaniewicz (200)
- Myśli o odrodzeniu narodowym. Stanisław Szczepanowski (208)

- Myśli o wychowaniu narodowym.** Irena Pannenkowa (167)
- Skauting i wytyczne kierunki pracy narodowo - wychowawczej** H. Mojmir (144)

O.

- Wychowanie obywatelskie.** Almack (5)
- Wychowanie obywatelskie i oświata powszechna.** W. Osterloff (165)
- Wychowanie obywatelskie żołnierza.** S. Wieroński (225)
- O wychowaniu obywatelskim.** Fr. W. Foerster (73)
- O roli wychowawczej oficera.** R. Kawalec (108)
- Wychowawcze zadania ogółu.** Antoni Potocki (185)
- Słowo do ojców o wychowaniu dzieci.** Żychliński (241)

P.

- Poprzez niwę pedagogiczną. Konferencje o systemie wychowawczym Księdza Jana Bosko.** Fierro Torres (215)
- Nauki pedagogiczne. — Wskazówki metodyczne dla samouków.** M. Lipska - Librachowa (128)
- Obserwacje pedagogiczne Dr. J. W. — L. (GW).** Dr. J. W.—L. (GW.) (159)
- Szkice pedagogiczne.** Stary pedagog (172)
- Zagadnienia pedagogiczne.** J. Melchertówna (138)
- Organizacja i znaczenie Instytutu Pedagogicznego w Katowicach.** E. Czernichowski (44)
- Kongres pedagogiczny w czasie Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu.** — (110)
- Podręcznik pedagogiczny.** Ks. Podoliński Stanisław T. J. (178)
- Rocznik Pedagogiczny.** — (192)
- Główne momenty myśli i badań pedagogicznych.** Dr. Zygm. Kukulski (123)
- Pedagogika.** Ks. Dr. Kosiński (116)
- Pedagogika.** Tadeusz Peche (171)

- Pedagogika i dydaktyka.** Króliński (121)
- Etyka plciowa i pedagogika.** Nowe uzasadnienie prawd starych. Fr. W. Foerster (67)
- Pedagogika. Psychologja. Dydaktyka. Metodyka.** L. Gerard Duninowski (57)
- Psychologja dziecka i pedagogika eksperymentalna.** Prof. Dr. E. Claparède (42)
- Pedagogika dla seminarjów nauczycielskich.** Miecz. Baranowski (9)
- Poradnik dla samouków cz. IV. (Pedagogika, opr. S. Karpowicz i A. Szye).** — (180)
- Psychologja i pedagogika.** Jan Bednarski (12)
- Psychologja, pedagogika, etyka.** Juljan Ochorowicz (160)
- Pedagogika eksperymentalna.** Robert R. Rusk (195)
- Psychologja postaci jako podstawa nowoczesnej pedagogiki.** L. Dymek (59)
- Podstawy pedagogiki.** Prof. S. I. Hessen (90)
- Repetytorjum pedagogiki i dydaktyki, opracowane na podstawie podręczników, według wymagań egzaminacyjnych Min. W. R. i O. P.** J. Marjański (134)
- Repetytorjum z psychologji wychowawczej i pedagogiki eksperymentalnej.** J. Marjański (135)
- Wiadomości z pedagogiki i dydaktyki.** Matusiak (137)
- Wstęp do pedagogiki.** Łucjan Zarzecki (235)
- Wykład pedagogiki w seminarjach nauczycielskich.** Spasowski (202)
- Zarys pedagogiki.** Stefan Blaike (18)
- Zarys pedagogiki eksperymentalnej.** Prof. E. Neumann (139)
- Zasady pedagogiki doświadczalnej ze szczególn. uwzględnieniem szkoły polskiej.** Dr. Ludwik Jaxa Bykowski (31)
- Intelektualizm a woluntaryzm na gruncie pedagogji.** W. Horoch (91)
- Rady i wskazówki pedagogów w polskich i obcych.** W. Osterloff (164)

Wybór pism.	Stanisł. Karpowicz (106)
Psychoanaliza i wychowanie płciowe.	A. Dryjski (56)
Rozwój i wychowanie płciowe dziecka w świetle Freudyzmu.	Dr. J. Mirski (143)
Odrodzić Polskę w Chrystusie (Część II. Zagadnienia wychowawcze).	Dr. Ludwik Posadzy (181)
O polski system wychowania.	F. Przyjemski (187)
O polski przemysł wychowawczy.	Feliks Przyjemski (188)
Polskie tradycje w wychowaniu.	Stanisław Szczepanowski (209)
O idei naczelnej polskiego wychowania.	Łucjan Zarzecki (233)
Kształcenie postępowania.	Saxby (196)
Wychowanie powszechne.	W. Osterloff (166)
Wychowanie pozaszkolne. „O szkołę polską“. Cz. II. Protokóły III i IV Zjazdu Delegatów Stowarzyszeń Nauczycielskich.	H. Radlińska (Orsza) (190)
Wychowanie do pracy.	Dr. Edward Lehmann (127)
Wychowanie przedszkolne.	Zofja Żukiewiczowa (239)
Idea przedszkolnego wychowania: „Casa dei bambini“ jako szkołka wszechstronnej pracy dziecka.	Ida Schätzel (197)
Metoda wychowania przedszkolnego.	Strzemeska i Weryho (206)
Z metodyki wychowania przedszkolnego.	Marciszewska (133)
Nowe systemy wychowania przedszkolnego.	Natalja Cicimirska (56)
Konstytucja państwowa, a wychowanie publiczne.	Sławomir Czerwiński (45)
Studja z zakresu administracji wychowania publicznego.	Dr. Józef Buzek (30)

R.

Przebłyśki nowych reform wychowawczych.	Unszlicht - Bernsteinowa (15)
---	-------------------------------

- Rodzice chrześcijańscy a młodzież dorastająca. Żychliński (240)
- Co rodzice własnym dzieciom dać mogą i powinni. Marja Drobniowska (35)
- Obowiązek rodzicielski. E. Ernst (64)
- Czego szkoła oczekuje od rodziców. A. Rondthaler (194)
- Dla rodziców rady przy wychowywaniu dzieci. Iza Moszczeńska (146)
- O wpływie rodziców na przyrodzone wartości dzieci. Z. Jętkiewiczowa (98)
- Wychowawca a dziecko. Myśli i wskazówki dla chrześcijańskich rodziców i wychowawców. A. Stoeckles S. J. (204)
- Rodzina wiejska jako środowisko wychowawcze. Z. Mysłakowski (154)
- S.
- O wychowaniu samego siebie. J. Ciembroniewicz (38)
- Wychowanie i samowychowanie. Fr. W. Foerster (72)
- Człowiek wyrazisty, sceniczne wychowanie gestu. S. Wołkoński (228)
- Opieka nad sierotami. Józef Bek (13)
- Socjologia wychowania. T. I—II. Prof. Dr. Florjan Znaniecki (238)
- O ideał wychowania społecznego młodego pokolenia. Stefan Gorzyński (81)
- Czego nie wiemy o naszych synach. Iza Moszczeńska (147)
- Przebudowa dyscypliny szkolnej. K. Okrzeński (161)
- Psychologia indywidualna Alfreda Adlera, jako metoda pracy wychow. w szkole. (189)
- O reformę wychowania w naszej szkole. Dr. Wiktor Chrupek (33)
- Samorząd w szkole powszechnej. W. Przanowski. — M. Szczawińska (186)
- Samorząd jako podstawa wychowania w szkole średniej. Dr. Karol Banzel (8)
- Wychowawstwo w szkole polskiej. Jan Króliński (122)

- Z zagadnień organizacji pracy wychowawczej w szkole. Ludwik Pawłowski (170)
 Z zagadnień wychowawczych szkolnictwa. St. Świdziński (213)
 Współpraca domu ze szkołą. E. Szeinbokówna (211)

T.

- Typologia ejdetyczna i jej znaczenie pedagogiczne. Stefan Błachowski (19)

U.

- Samorząd uczniowski w praktyce. M. Stefanowski (203)
 O pilnej potrzebie wychowania umysłowego w Polsce. A. B. Dobrowolski (53)
 Na progu uświadczenia. X. H. Weryński (222)
 Wskazówki dla matek i wychowawców.

W.

- Księga nowej wiary. G. Olechowski (162)
 Idealy i metody wychowania współczesnego. Stanisł. Karpowicz (104)
 Problemy wychowania współczesnego. Dr. Mieczysław Ziemniowicz (237)
 O systemie daltońskim i innych zagadnieniach wychowania współczesnego. B. Nawroczyński (155)
 Główne prądy w pedagogice współczesnej. B. Nawroczyński (156)
 Przesłanki filozoficzne i psychologiczne podstawy pedagogiki współczesnej. Dr. Mirosł. Sekreta (198)
 Zaniebane drogi wychowania. Pplk. Dr. Władysław Osmólski (163)
 Funkcja socjalna wychowania i jej stosunek do t. zw. celów wychowawczych. Zyg. Myslakowski (153)
 O istocie wychowania.. Józef Mirski (142)
 Praktyczny przewodnik wychowania. Henryk Wernic (220)
 Psychoanaliza na usługach wychowania. Dr. Oskar Pfister (173)
 Sztuka wychowania. Dr. Jeleńska (97)
 Zasady wychowania. Iza Moszczeńska (151)

- Zasady i nakazy dobrego wychowania. Vauban i Kurcewicz (217)
- Bolszewizm a wychowanie. Ks. Dr. A. Niemancewicz (158)
- Dobre i złe wychowanie w przykładach. Iza Moszczeńska (150)
- Dobre wychowanie na co dzień. Well (219)
- Na czym opiera się wychowanie. Buhle (29)
- Instykt walki. Psychologja — Wychowanie. Piotr Bovet (25)
- Nowe wychowanie. Demolins (49)
- Nowe wychowanie. Henderson (89)
- Psychoanaliza a wychowanie. Piotr Bovet (26)
- O wychowaniu. Antoni Danysz (46)
- Błędy w wychowaniu. Hughes (92)
- Listy o wychowaniu. Wojciech Dzieduszycki (60)
- Nowe myśli o wychowaniu. Irena Pannenkowa (168)
- U podwalin Rzeczypospolitej. Dr Juljan Bory (24)
- Uwagi o szkole i wychowaniu.
- Samodzielność i radość twórcza w nauce i wychowaniu. Wetekamp (224)
- Swoboda i przymus w wychowaniu. Bogdan Nawroczyński (157)
- Wiadomości z nauki o wychowaniu. W. Bojarski (20)
- Zasady moralne w wychowaniu. John Dewey (50)
- Obrazy i myśli z praktyki wychowawcy. Józefa Gażyńska (74)
- O uzdolnieniach zawodowych nauczyciela - wychowawcy. W. Dzierzbicka (61)
- Spółeczna akcja oświatowo-wychowawcza. M. Poliszewski (179)
- Momenty wychowawcze. Janusz Korczak (114)
- Zagadnienia wychowawcze. Bielawski (17)
- Zagadnienia wychowawcze a program nauczania. Gerard (76)
- Gra ruchowa, jako środek wychowawczy. N. Szretterowa (210)

- Zabawy i gry jako czynnik wychowawczy. Karpowicz (107)
- Organizacja i technika wydziałów społeczno-wychowawczych przy stowarzyszeniach spożywców. E. Zalewski (230)
- Z zagadnień socjologiczno-wychowawczych. Dr. Karol Stojanowski (205)

Z.

- Nauka życia w przykładach. Fr. W. Foerster (68)

DOPEŁNIENIA.

B.

- Podręczna biblioteka pedagogiczna dla dyrektorów i wychowawców. (Poradnik w sprawach nauczania i wychowania oraz administracji w szkołach średnich ogólnokształcących i w seminarjach nauczycielskich. — (245)

D.

- Wskazówki praktyczne dla osób, organizujących kółka czyli Kluby dziewczęce. — (269)
- Według podręczników amerykańskich, opracowane i wydane przez Polskie Stowarzyszenia Młodych kobiet.

F.

- Wiek i wychowanie fizyczne. Dr. med. Jerzy Michałowicz (257)
- Wychowanie fizyczne i sport na Powszechnej Wystawie krajowej. — (270)
- Zagadnienie wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego. Karol Banszel (243)

G.

- Gry ruchowe i zabawy towarzyskie. — (252)

- H.
- Historja jako problem wychowawczy. Adolf Klar (253)
- K.
- Marja. — Uwagi nad środkami, w jaki sposób można osiągnąć obywatelskie wychowanie kobiet. Prof. L. Młynek (257a)
- L.
- Doniosłość wychowawcza liturgji eucharystycznej. Jacek Woroniecki (268)
- M.
- W obliczu życia. Młodzieży męskiej ku rozwadze. Raoul Plus T. J. (261)
- Obrazki z życia zaniedbanej młodzieży. Ks. M. Kuznowicz T. J. (255a)
- O wychowaniu młodzieży. Ks. F. S. Józefowicz (252a)
- Towarzystwa młodzieży i ich zadania. (265)
- System wychowawczy Dr. Mariji Montessori. Dr. Felicja Pinesowa (259)
- Wychowawcza rola kultury muzycznej w społeczeństwie. K. Szymanowski (262a)
- O.
- Organizacja opieki nad dziećmi i młodzieżą we Włoszech. M. Korytowska (255)
- P.
- Wspomnienia wiejskiego pedagoga. Bron. Malanowski (256)
- Teorja pedagogiczna psychologii indywidualnej. Ludwik Chmaj (249)
- Prawidła życia. Pedagogika dla młodzieży i dorosłych. J. Korczak (254)
- Wychowanie praktyczne. Dr. A. Pabst (258a)
- Prawo odpowiedniości w wychowaniu szkolnem i w oświacie pozaszkolnej. Dr. M. Wachowski (266)
- Zarys wychowania przed-szkolnego. M. Weryho - Radziwiłłowiczowa (262)

R.

- Podstawy wychowania religijnego. Ks. Dr. Zygmunt Bielawski (246)
- Roboty ręczne w dzisiejszym wychowaniu. Henryk Glasgall (251)
- Wychowanie rolnicze młodzieży wiejskiej. Pierwszy rok planowej pracy Centralnego Związku Młodzieży Wiejskiej w dziedzinie przygotowania młodzieży do samodzielnej pracy zawodowo - gospodarczej. Dotychczasowy dorobek. Zasady organizacyjne. Instrukcje. — (271)

S.

- O wychowaniu seksualnym. — (272)
- Bychowski G. Dr. Zagadnienia wychowania seksualnego i Bogdanowicz St. Prof. Zagadnienie wychowania seksualnego młodzieży szkolnej. Problem i zadania na terenie szkoły.
- Organizacja i technika pracy wychowawczej w szkole średniej. Dr. Tad. Bornholtz (247)

T.

- Teatr szkolny samorodny i jego wartość wychowawcza. Adam Polewka (260)

U.

- O wychowaniu umysłowym. Stefan Drzewiecki (250)

W.

- Współczesny ruch weekendowy jako źródło zdrowia moralnego i fizycznego. Ortruda Buzkowa (248)
- Metody wychowania współczesnego. Emil Mysłowski (258)
- O jednostronności niektórych poczynań pedagogicznych współczesnej epoki. — Próba syntezy. Dr. R. Taubenszlag (264)

- Spoleczny sens wychowania. Broszura napisana dla nauczycielstwa przygotowującego się do egzaminu kwalifikacyjnego. Kazim. Węgierski (267)
- Nauczyciel jako wychowawca narodu. W. Świątecki (263)
- Z mojej praktyki wychowawczej. Marja Benisławska (244)

Dzieła ogólne o wychowaniu i podręczniki pedagogiczne.

- Dobre wychowanie na codzień. Well (219)
- Logika wychowania. Technika wychowania. (Wybór pism pod redakcją Dr. M. Librachowej). St. Karpowicz (106)
- Nauki pedagogiczne. M. Lipska - Librachowa (128).
- Nowe wychowanie. Henderson (89)
- O wychowaniu. Antoni Danysz (46)
- Pedagogika. Ks. Dr. Kosiński (116)
- Pedagogika. Tadeusz Peche (171)
- Pedagogika (w Poradniku dla samouków). S. Karpowicz i A. Szycc (180).
- Pedagogika i dydaktyka. Króliński (121)
- Pedagogika eksperymentalna. Robert R. Rusk (195)
- Pedagogika. Psychologja. Dydaktyka. Metodyka. Gerard L. Duninowski (57).
- Pedagogika do użytku seminarjów nauczycielskich i nauczycieli szkół powszechnych. Mieczysław Baranowski (9).
- Podręcznik pedagogiczny. Ks. Stanisł. Podoleński (178).
- Podstawy pedagogiki. Prof. S. L. Hessen (90)
- Praktyczny przewodnik wychowania. Henryk Wernic (220)
- Psychologja, pedagogika, etyka. Juljan Ochorowicz (160)
- Repetytorjum pedagogiki i dydaktyki... J. Marjański (134)
- Repetytorjum z psychologji wychowawczej i pedagogiki eksperymentalnej. J. Marjański (135)
- Socjologja wychowania. Prof. Dr. Florjan Znaniecki (238)
- Sztuka wychowania. Dr. Jeleńska (97)

Wiadomości z nauki o wychowaniu.	W. Bojarski (21)
Wiadomości z pedagogiki i dydaktyki.	Matusiak (137)
Wychowanie i samowychowanie.	Fr. W. Foerster (72)
Wykład pedagogiki w seminariach nauczycielskich.	Spasowski (202)
Zagadnienia pedagogiczne.	J. Melchertówna (138)
Zarys pedagogiki eksperymentalnej.	Prof. E. Meumann (139)
Zarys pedagogiki, opartej na polskich tradycjach wychowawczych z uwzględnieniem psychologii wychowawczej.	Jan Stefan Blaike (18)
Zarys teorii wychowania fizycznego.	Prof. Dr. Eugenjusz Piasecki (175)
Zasady i nakazy dobrego wychowania według zwyczajów nowoczesnych.	M. Vauban i M. Kurcewicz (217)
Zasady pedagogiki doświadczalnej ze szczególnem uwzględnieniem szkoły polskiej.	Dr. Ludwik Jaxa Bykowski (31)
Zasady wychowania.	Iza Moszczeńska (151)

Zarys metodyczny całokształtu zagadnień wychowawczych.

Wszystkie sprawy, dotyczące wychowania, wiążą się w praktyce w nierozdzielną całość, ale w teorii można rozłożyć je na szereg zagadnień w formie **dziewięciu zasadniczych pytań** i każde z nich rozpatrywać osobno gwoili szczegółowego wniknięcia we wszelkie kwestje pedagogiczne oraz w celu łatwego ogarnięcia i zapamiętania ich całokształtu. Taka metodyczna analiza prowadzi do równie metodycznej syntezy i okazuje się doskonałym sposobem dydaktycznym przy nauczaniu pedagogiki, a dla autorów podręczników i dzieł pedagogicznych takie postępowanie okaże się prawdopodobnie bardzo przydatnym środkiem do logicznego i gruntownie wszechstronnego budowania systemowych całości. Sposób posługiwania się owymi pytaniami może być oczywiście rozmaity zależnie od okoliczności i potrzeb w nauczaniu albo od specjalnych zamiarów wykładowcy lub autora. Dla uniknięcia nużącej jednostajności pytania mogą być zastąpione odpowiednimi wyrazami, a kolejność ich może być odwrotna i wogóle bardzo zmienna, — stosownie do tego, które zagadnienia pedagogiczne zostają najwięcej uwzględnione lub wysunięte na czoło.

Podane w niniejszym „Zarysie” szczegóły przy każdym pytaniu są dyspozycyjnym skrótem materiału, jaki przeważnie z uczniami, kursistami i studentami przeramiam.

I. Co to jest wychowanie?

Pojęcie wychowania: istota i cechy znamienne tej czynności względnie działalności. Wyrazy synonimowe: wychowanie, wykarmienie, wypielegnowanie, wykształcenie, tresowanie. Porównanie wyrazu polskiego „wychowanie” z odpowiedniami w językach innych: romańskich, giermańskich, słowiańskich (educatio - éducation — educazione; Erziehung; wospitanje...) i rozbiór tych wyrazów. Różnica między **wychowaniem a wykształceniem i oświeceniem** w języku polskim i analogiczne różnice w językach innych: élever - former, instruire; formazione erudimento; Bildung - Aufklärung; formation - accomplishment; obrazowanie - proswieszczenie. Wyszucie definicji wychowania i porównanie jej z innymi, wyjętem z różnych dzieł pedagogicznych; wybór uznanej za

najlepszą pod względem rzeczowym i formalnym. — Rozróżnienia w pojęciu „wychowanie” według logicznych zasad podziału: a) wychowanie **fizyczne** — wychowanie

duchowe { umysłowe
uczuciowe — artystyczne, estetyczne; moral-
woluntalne

ne, religijne; społeczne, narodowe, państwowe — arystokratyczne, demokratyczne, komunistyczne; rolnicze, rzemieślnicze, kupieckie, wojskowe, i t. p. — (zasada podziału: **kierunek** wzgl. cel wychowania, — albo: **zakres** wychowania; b) wychowanie: **domowe** i **poza domem**: w przedszkolu, w szkole, w internacie, w specjalnych zakładach wychowawczych; wychowanie **krajowe** i **zagraniczne**: europejskie, amerykańskie, azjatyckie...; w Polsce, w Niemczech,... (zasada podziału: **miejsce** wychowywania wzgl. sposób wychowywania); c) wychowanie: **starożytne**, **średniowieczne**, **nowożytne** — nowe, współczesne, dzisiejsze, przyszłe; (zasada podziału: **czas** — epoka, doba); d) wychowanie: **żeńskie** (dziewcząt) — **męskie** (chłopców) — (zasada podziału: **pleć** osobników wychowywanych); e) wychowanie **dzieci**, **młodzieży**, **dorosłych** — (zasada podziału: **wiek** osobników wychowywanych); f) wychowywanie **biednych**, **zamożnych**, **bogatych**; sierot, bezdomnych, opuszczonych, zaniedbanych; **normalnych** — **anormalnych** (chorowitych, ułomnych, upośledzonych — wyjątkowo uzdolnionych, genialnych...) — zasada podziału: **pochodzenie**, — **sfera**; — **stan fizyczny i psychiczny** osobników wychowywanych); g) wychowanie: **jednostkowe** — **gromadne**, **zbiorowe** — (zasada podziału: **ilość** osobników wychowywanych); h) wychowywanie: **rodzicielskie** albo przez osoby zastępujące rodziców lub pomagające rodzicom — (zasady podziału: **pleć**, **rola** — **funkcje**, **pochodzenie**, **kwalifikacje** osobników wychowujących); i) wychowywanie: **prywatne** — **publiczne**; **społeczne** — **rządową płatne**, **kosztowne** — **darmowe**, **tanie** — (zasady podziału: **organizacja**, — **fundusze**, **warunki materialne**); k) wychowywanie: **liberalne**, **swobodne**, **łagodne**, **miękkie**, — **despotyczne**, **rygorystyczne**, **surowe**, **twarde**... — (zasada podziału: **metoda wychowywania**); l) wychowanie **dobrze** — **złe**: **mądre** — **głupie**; **niedorzeczne**... (zasada podziału: **skutek wychowania** — wzgl. **sposób wychowania**).

II. **Dlaczego** się wychowuje? wzgl. **Poco** się wychowuje?

Powody — racje, czyniące wychowywanie koniecznym: **biologiczne** — **socjologiczne** i **psychologiczne**:

względ na cielesne i duchowe dobro jednostki (jej wartości fizyczne i wartości psychiczne; jej uzdatnienie do wartościowego życia samodzielnego) i względ na dobro środowiska, otoczenia (rodziny, społeczeństwa, narodu, państwa).

III. Na kogo się wychowuje...?

Ideał wychowawczy; **typ** jaki przez wychowywanie ma być osiągnięty; **cel**, jaki stawia sobie wychowawca odnośnie do osobnika wychowywanego. Przykłady z dziejów wychowywania w różnych czasach i u różnych narodów: kapłan - asceta; żołnierz - obywatel; artysta — człowiek harmonijny (piękny i dobry); polityk — prawnik — mówca; święty, rycerz — żołnierz Chrystusowy; dworzanin — dżentelmen; salonowiec — encyklopedysta — erudyta; inteligentny pracownik — demokrat; komunista — bezbożnik...

Zależność ideałów wychowawczych od ustroju państwowego i społecznego, od warunków ekonomicznych, od psychiki narodu, od stanu kultury i cywilizacji i od „ducha czasu“. **Aktualny ideał wychowawczy polski** ze względu na ideologję republikanizmu i demokratyzmu; autonomizmu i autoprattyzmu, — ideologję pracy i oszczędności, i walki życiowej, oraz niepodległości terytorjalnej, ekonomicznej i duchowej,...

IV. Jak się wychowuje?

Metody wychowywania, sposoby i poszczególne środki wychowawcze: **zachęcanie**, **pobudzanie** przez obietnice i nagrody (przedmiotowe: — dary, słowne: — pochwały, funkcjonalne: — zaszczytne czynności, role, stanowiska — awanse; **odstręcanie**, **powstrzymywanie** przez groźby i kary (przedmiotowe: konfiskaty, daniny, grzywny; słowne: nagany, upomnienia; funkcjonalne: zawstydzające, poniżające, hańbiące czynności, role, stanowiska, — degradacje); **zapobieganie** wykroczeniom, przewinieniom, i t. p. przez opiekę i dozór; **nakłanianie** przez oświecanie, uświadamianie, perswadowanie; **zniewalanie**, **przymuszanie** przez siłę fizyczną i moc moralną (autorytet); **pociąganie** przez przykład; **poddawanie**, **suggerowanie** przez zachwywanie, zapalanie. — **wmawianie**; **przyzwyczajanie**, **wdrażanie** przez pilnowanie, przestrzeganie regularnego, stałego wykonywania pewnych czynności. — **Zasadniczy podział** wszelkich środków wychowawczych na takie, które **jaźń wychowanka podnoszą, rozszerzają** (powiekk-

szają) i **umacniają** i na takie, które ją **ponizają**, **ściśniają** (umniejszają, ubożą) i **osłabiają**. **Zależność metod i sposobów** wychowawczych od ideału wychowawczego i od osobowości wychowanków: **zależność poszczególnych środków** wychowawczych od każdorazowych okoliczności.

V. **Kogo** się wychowuje?

Osobowość wychowanka, wogóle wszelkie szczegóły, dotyczące osobników wychowywanych: **pleć, wiek, pochodzenie** (rasa, narodowość, sfera społeczna), **religja, właściwości cielesne**, (uroda, zdrowie, siła, zwinność, zręczność), **właściwości psychiczne** (temperament, charakter, zdolności, zainteresowania, popędy — wszelkie nachylenia i odchylenia umysłowe, uczuciowe i woluntalne); **ilość. Karty indywidualności** (osobowości). **Typy i osobniki**. (Dyzio w „Ludziach bezdomnych“ Żeromskiego, a Orcio w „Nieboskiej Komedji“ Krasińskiego).

Przykłady z życia i z utworów belletrystycznych, wymienionych w bibliografji I, oraz z innych (np. z „Godziny myśli“ Słowackiego, z „Krewnych“ Korzeniowskiego itp.).

VI. **Kto** wychowuje?

Osoby wychowujące: rodzicé oraz ich zastępcy (opiekunowie, krewni lub obcy), piastunki i piastuni, bony, guwernantki i guwernerzy, ochmistrze i ochmistrzynie, dyrektorzy — korepetytorowie, nauczyciele — wychowawcy (opiekuni, gospodarze, przełożeni klasowi, opiekunki, gospodynie, przełożone, „damy“ klasowe), kierownicy i kierowniczké zakładów wychowawczych i szkół (przełożeni, dyrektorowie — ki, inspektorzy — ki, rektorowie — ki, prefekci, wizytatorowie, kuratorzy, rady pedagogiczne, rady opiekuńcze itp.). Wszelkie szczegóły, dotyczące **osobowości** wychowawcy, które mogą wpływać na zakres i sposób spełnianych czynności wychowawczych: **pleć, wiek, pochodzenie** (narodowość, religja, sfera społeczna), **właściwości cielesne** (uroda, zdrowie, siła), **właściwości psychiczne: umysłowe, uczuciowe, woluntalne, wrodzone uzdolnienie i nabyte uzdatnienie** — wogóle wszelkie kwalifikacje do należytego spełniania **roli** i wykonywania **funkcyj** pedagogicznych na zajmowanym **stanowisku**, podwładnem, zwierzchniczem, naczelnem, itp. **Typy** rodziców i wychowawców zawodowych: przykłady z życia i z utworów belletrystycznych (np. matka „swawolnego Dyzia“ w „Ludziach bezdomnych“, matka w noweli Kellera „Pani Re-

gula i jej benjaminek“, ojciec w powieści Kraszewskiego „Strzemięńczyk“; inspektor Ćwik w powieści „Nad poziomy“, dwaj dyrektorzy gimnazjalni w opowiadaniach Gomulickiego „Wspomnienia niebieskiego mundurka“ tp.).

VII. **Gdzie** odbywa się wychowanie?

Miejsce działalności wychowawczej: **środowisko** najbliższe (dom rodzicielski, żłódek, przytułek, sierociniec, przedszkole — ochronka, freblówka, dzieciniec, szkoła, stancja, internat i t. p.) i dalsze (sąsiednie domy, budowle, gmachy, ulice, place, ogrody, parki; miejsca modlitwy — kościoły, świątynie, kaplice, — miejsca **pracy**: — magazyny, warsztaty, fabryki, i miejsca **zabawy, rozrywek** — gier, widowisk i t. p.); **otoczenie** pod względem **higienicznym** (fizycznie i moralnie), **estetycznym** i **umysłowym** (intelektualnym): izba, pokoiczyna, pokój, komnata, salon; chałupa, domostwo, domisko — rudera, kamienica, willa, dworek, dwór, pałac, zamek...; wiosczyna, wioska, wieś, mięcina, miasteczko, miasto, stolica; miejscowość, kraj, dzielnica, państwo, — część świata.

Wogóle wszelkie dane, które się składają na **wygląd, położenie i urządzenie**, na warunki zewnętrzne i wewnętrzne, na **atmosferę duchową**, środowiska i otoczenia pod względem **rzeczy i osób**, — i mogą mieć jakiś wpływ na **ciało** albo na **duśbę** wychowanków.

VIII. **Kiedy** odbywa się wychowanie?

wzgl. kiedy tak a tak wychowywano.

Czas działalności wychowawczej: **pora dnia, dnie w tygodniu** (powszednie, świąteczne, uroczystościowe), **pora roku, momenty, okresy, doby, stulecia, epoki**. Wogóle wszelkie dane, które odnoszą się do określeń (oznaczeń) związanych z pojęciem czasu i mogą mieć jakiś wpływ w terażniejszości lub mogły go mieć w przeszłości na cele, ideały, sposoby i czynności wychowawcze — oraz na jakość osób wychowywanych i osób wychowujących.

IX. **Za co** odbywa się wychowanie?

Fundusze — środki materialne w naturaljach i w pieniądzach: — wszelkie **opłaty**, uiszczane przez wychowanków; **place i wynagrodzenia**, otrzymywane przez wychowawców, **koszta**, ponoszone przez rodziców, opiekunów; społeczeństwo i państwo; **pochođenje** (źródła), **wielkość**, rzeczywista wartość i **rodzaje** **opłat, plac, poborów i kosztów**.

